

про охорону здоров'я» (1992), «Про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення» (1994) та ін.) і кодексів України, а також у низці ін. нормат.-прав. актів. Важливу роль у регулюванні атмосфероохорон. відносин відіграють положення, методики, інструкції, затв. центр. органами держ. виконавчої влади. Прав. й організац. основи та екол. вимоги в галузі охорони атмосф. повітря дуже різноманітні за своїм змістом і спрямованістю. Його розвиток і становлення проходить у широкій наук. дискусії.

Атмосф. повітря, яке знаходиться у межах території України, відповідно до ст. 13 КУ є об'єктом права власності Укр. народу, а суверенітет України відповідно до ст. 2 КУ поширюється на всю її територію, у т. ч. і на повітряний простір та атмосф. повітря. Ст. 1 ПКУ встановлює, що Україні належить повний і виключний суверенітет над повітряним простором.

ЗУ «Про охорону атмосферного повітря» (1992) спрямований на збереження й відновлення природ. стану атмосф. повітря, на створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення вимог екол. безпеки й запобігання шкідливому впливу атмосф. повітря на здоров'я людей і навколишнє природ. середовище.

Об'єктом А. п. є атмосф. повітря. Атмосф. повітря розглядається як частина інтегрованого об'єкта прав. охорони – навколишнього природ. середовища. Хоча чинною КУ атмосф. повітря віднесено до об'єктів права власності Укр. народу поряд з ін. природ. ресурсами, атмосфероохорон. зак-во не встановлює права власності на нього.

Г. В. Анісімова.

АТМОСФЕРООХОРОННЕ ПРАВО – система прав. норм, якими регулюються сусп. відносини у галузі збереження, поліпшення та відновлення природ. стану атмосф. повітря, відвернення та зниження шкідливого хім., фіз., біол. та ін. впливу на атмосф. повітря, на здоров'я людей та навколишнє природ. середовище, створення сприятливих умов для життєдіяльності, забезпечення вимог екол. безпеки. А. п. є підгалуззю екол. права, має предмет прав. регулювання – атмосфероохорон. сусп. відносини, які базуються на принципах, що є властивими як для всієї галузі екол. права, так і лише зазначених сусп. відносин, має власну внутр. структуру. Прав. засади щодо охорони атмосф. повітря викладено в положеннях КУ, приписах ЗУ («Про охорону навколишнього природного середовища» (1991), «Про охорону атмосферного повітря» (1992), «Основи законодавства України

Предмет – законодавчо врегульовані сусп. відносини в зазначеній сфері. А. п. регулює відносини щодо держ. управління; стандартизації і нормування; регулювання викидів забруднюючих речовин; регулювання рівнів впливу фіз. та біол. факторів; держ. обліку та моніторингу; держ., виробничого та громад. контролю; заходів реагування у разі виникнення надзв. ситуацій техногенного та природ. характеру; притягнення до юрид. відповідальності; відшкодування шкоди за порушення зак-ва в галузі охорони атмосф. повітря та ін. Відносини регулюються за допомогою змішаного методу екол.-прав. регулювання, який базується на поєднанні імперативних та диспозитивних способів та прийомів впливу норм екол. зак-ва на суб'єктів таких відносин.

Лит.: Мальшева Н. Р. Охрана окружающей природной среды от шумового воздействия (правовые и организационные вопросы). К., 1984; Рибачек В. К. Правова охорона атмосферного повітря за законодавством України: дис. ... канд. юрид. н.: 12.00.06. К., 2010.

Г. В. Анісімова.